

N:o 3.

Ank. till Riksd. kansli den 9 februari 1894, kl. 12 midd.

Utlåtande, angående regleringen af utgifterna under riksstatens andra hufvudtitel, innefattande anslagen till justitiedepartementet.

(1:a U. A.)

Ordinarie anslag.**Krigshofrätten.**

1:o. Kongl. Maj:t har, under förutsättning att Kongl. Maj:ts särskildt framlagda proposition (n:o 7) af den 30 december 1893 om ändring i vissa delar af förordningen om krigsdomstolar och rättegången derstädes varder af Riksdagen bifallen, föreslagit Riksdagen att med godkännande af det i statsrådsprotokollet öfver justitiedepartementens ärenden den 13 januari innevarande år intagna förslag till stat för krigshofrätten och öfvergångsstat anvisa för dessa staters tillämpning erforderliga medel, tillhoppa 9,050 kronor; och skulle i händelse af bifall dertill det till krigshofrätten nu utgående ordinarie anslaget 11,100 kronor komma att minskas med 2,050 kronor.

*Angående
anslaget till
krigs-
hofrätten.
[1.]*

Denna fråga har af statsutskottet öfverlemnats till sammansatta stats- och lagutskottet att behandlas i sammanhang med Kongl. Maj:ts ofvannämnda proposition om ändring i vissa delar af förordningen om krigsdomstolar och rättegången derstädes; hvilket utskottet härmed skolat för Riksdagen

anmäla.

Öfriga ordinarie anslag.

2:o. I afseende å öfriga ordinarie anslag under denna hufvudtitel har Kongl. Maj:t icke föreslagit annan förändring än att till jemnande af hufvudtitelns slutsumma anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. måtte ökas från 64,212 kronor till 64,262 kronor eller med 50 kronor; och får utskottet hemställa,

*Angående
öfriga ordi-
narie anslag.
[2.]*

att samtliga de ordinarie anslagen under denna hufvudtitel, med undantag af det under punkt 1:o här ofvan omnämnda, må i 1895 års riksstat upptagas till oförändrade belopp, dock att anslaget till skrifmaterialier och expenser, ved m. m. må få till beloppet jemkas i den mån, som det för jemnande af hufvudtitelns slutsumma kan finnas erforderligt.

Extra anslag.

Angående
anslag till
en lagbyrå.
[3.]

3:o. För uppgörande, granskning och omarbetning af lagförslag genom en lagbyrå har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen att bevilja såsom extra anslag för år 1895 25,000 kronor.

I statsrådsprotokollet (sid. 6) har statsrådet och chefen för justitiedepartementet till en början redogjort för huru arbetet med uppgörande, granskning och omarbetning af lagförslag under senare tider varit i vårt land anordnadt. Sedan under en längre tid före år 1871 detta arbete hufvudsakligen varit anförtrodt åt särskilda komitéer, hade i proposition till nämnda års Riksdag Kongl. Maj:t på skäl, som i statsrådsprotokollet finnas återgifna, föreslagit, att för inrättande inom justitiedepartementet af en lagbyrå, bestående af tre ledamöter, hvilka skulle åligga att under justitiestatsministerns ledning utarbета lagförslag, sådana granska och med anledning af förekomna anmärkningar omarbета äfvensom i högsta domstolen föredraga frågor om stiftande, upphäfvande, ändring eller förklaring af lagar och författningar, måtte å justitiestatsexpeditionens stat uppföras anslag till 3 ledamöter i en dylik lagbyrå med visst belopp till hvarje.

I det svar, Riksdagen, der fråga jemväl blifvit väckt om tillsättande af en stadigvarande lagkomité eller lagberedning, afgaf å Kongl. Maj:ts framställning, anförde Riksdagen hufvudsakligen: att om frågan närmast gälde åstadkommande af förslag till någon mera omfattande afdelning af den allmänna lagen, såsom ny civillag eller rättegångsordning, uppdraget borde anförtros åt en institution sådan som den under de tidigare decennierna af vårt nuvarande statsskick tillsatta lagkomité eller lagberedning; att emellertid något på lagstiftningen så ingripande uppdrag ej syntes böra för den närmaste framtiden ifrågakomma, då dels behofvet af vissa mindre omfattande lagförändringar, i afseende på hvilka särskilda komitéer verkställt förarbeten, mer och mer erkändes påkalla snar åtgärd, dels åtskilliga andra partiella lagförändringar erfordrade tidigare lösning än som förmenades kunna medgifva, att de sattes i sammanhang med utarbetandet af exempelvis ny

civillag; att under sådana förhållanden det syntes ej kunna nekas, att det af Kongl. Maj:t framställda förslag i sina grunder hade afgjort företrädde framför den ordning, som under senare tider begagnats för lagarbeten, och, så länge fråga vore om sådana arbeten af mindre omfattning eller utarbetande af författningsförslag inom den ekonomiska lagstiftningen, jemväl framför en lagkomité eller lagberedning; att emellertid Riksdagen ej kunnat förbise, att inom ej särdeles lång tid förhållandena torde hafva ändrat sig derhän, att en lagkomité borde tillsättas; samt att under sådana omständigheter Riksdagen med hufvudsakligt gillande af Kongl. Maj:ts förslag dock ansett, att Kongl. Maj:t icke borde i afseende på organisationen af den föreslagna lagbyrån vara bunden vid visst antal ledamöter eller vid visst aflönings-sätt för hvarje, utan ega frihet att med begränsning af utgifterna inom ett gifvet anslagsbelopp ordna arbetena på det sätt, som Kongl. Maj:t i hvarje fall kunde finna mest ändamålsenligt för vinnande af ett i möjligaste mån godt och skyndsamt resultat, samt att i följd häraf anslaget icke borde uppföras på ordinarie stat. Riksdagen biföll för ty Kongl. Maj:ts förslag på det sätt, att till Kongl. Maj:ts disposition ställdes för år 1872 ett extra anslag af 20,000 riksdaler att användas för fullgörande af de uppdrag, som varit afsedda i Kongl. Maj:ts förslag om inrättande af en lagbyrå.

Enahanda anslag utgick sedermera under åren 1873 och 1874.

Då till 1874 års Riksdag gjordes framställning om att anslaget till lagbyrån skulle fortfarande utgå, anmärkte vid ärendets föredragning inför Kongl. Maj:t föredragande departementschefen, att den tid syntes närma sig, då större afdelningar af civillagen eller rättegångsordningen borde göras till föremål för lagstiftningsarbetet, och att det vore vid detta tidsmoment, som Riksdagen ansett uppdraget med nyssnämnda arbete böra öfverflyttas på en institution, sådan som den under de tidigare decennierna af vårt nuvarande statsskick tillsatta lagkomité eller lagberedning. Skilnaden emellan en lagbyrå och en institution, sådan som Riksdagen afsett, låge i främsta rummet i den senares frihet från det omedelbara inflytande, som chefen för justitiedepartementet kunde utöfva på en inom detsamma förlagd lagbyrå. I stället för att de genom en lagbyrås verksamhet tillkomna förslag alltid skulle anses i någon mån bära pregeln af åsigterna hos vexlande departementschefer, förmenades de från en lagberedning utgångna förslagen deremot vara ett rent och oblandadt uttryck af ledamöternas egna på studier och erfarenhet grundade omdömen. Den vikt och betydelse å andra sidan, som tillkomme ett från lagbyrån utgående förslag, såsom varande i viss mån ett regeringens förslag, måste hos den fristående institutionen vinnas på annat sätt, företrädesvis genom dess sammansättning, hvilken följaktligen kräde ett större antal arbetande ledamöter och personal i allmänhet, såsom äfven syntes af

det sätt, hvarpå lagkomitén och lagberedningen varit sammansatta, i det att i dessa institutioner i allmänhet varit minst fem arbetande ledamöter jemte en sekreterare förutom större eller mindre antal granskande ledamöter, som vid särskilda tider förefunnits; och låge häri den andra olikheten mellan de båda slagen af institutioner för lagarbeten. Vid valet mellan dessa två nödgades departementschefen, med afseende särskildt å de utmärkta förarbeten, som förefunnes i lagkomiténs och lagberedningens förslag, fortfarande gifva företrädet åt en lagbyrå.

Riksdagen åter ansåg, att frågan om inrättande af en lagkomité eller lagberedning för det större lagarbetet icke borde undanskjutas, och beviljade således nödigt anslag för en dylik institution; och trädde på grund häraf nya lagberedningen med 1875 års ingång i verksamhet.

Efter att å sid. 8—10 af statsrådsprotokollet hafva redogjort för lagberedningens verksamhet sedan år 1875 äfvensom för de densamma af Kongl. Maj:t under de senare åren särskildt lemnade uppdrag, öfvermålar departementschefen de förändringar i beredningens sammansättning, som under år 1893 egt rum. Svårigheter hade dervid mött att finna för den ledigblifna ordförandebefattningen lämplig person, villig att densamma öfvertaga, svårigheter, som antagligen varit föranledda af den osäkra ställning, hvori beredningen kommit derigenom att det vid 1893 års riksdag för beredningen begärda anslag med stor pluralitet afslagits i Andra Kammaren och först efter gemensam omröstning af Riksdagen beviljats. Detta tillika med den omständigheten att, efter hvad erfarenheten visat, flera, af den sjelfständigt arbetande beredningen afgifna lagförslag i följd af Riksdagens kamrars skiljaktiga beslut förfallit, hade hos departementschefen stadgat den öfvertygelsen, att lagstiftningsarbetet under den närmaste framtiden skulle bäst främjas genom dels de redan färdiga förslagens förande fram till ett slutligt afgörande, dels i öfrigt utarbetande af partiella, mindre omfattande lagförslag, hvilka sannolikt lättare än de större skulle tillvinna sig Riksdagens bifall; hvarför departementschefen ansett tillrädligt att förbereda en återgång till den anordning, som åren 1872—1874 var antagen, eller med andra ord det förberedande lagstiftningsarbetets öfverlemnande till en under justitiedepartementet lydande och således under chefens för samma departement ledning stäld lagbyrå.

I sådant syfte blef jemväl på departementschefens hemställen den 22 september 1893 af Kongl. Maj:t beslutadt, bland annat, att ordförandebefattningen i nya lagberedningen tills vidare icke skulle tillsättas, och att beredningen skulle anbefallas så ordna sina arbeten, att lagförslag angående en eller flera delar af handelsbalken, hvilka kunde lämpa sig för särskild behandling, vid 1894 års slut af beredningen aflemnades.

I öfverensstämmelse härmed har departementschefen vid ärendets före-

dragning inför Kongl. Maj:t den 13 januari innevarande år hemställt, att Kongl. Maj:t ville föreslå Riksdagen att i stället för det till nya lagberedningen hittills utgående anslag anvisa erforderliga medel för inrättande af en lagbyrå.

Hufvudsakliga syftemålet med en dylik förändring vore att vinna snabbara resultat icke så mycket i afseende på utarbetandet af lagförslag, hvilket väl i allmänhet komme att kräfvä samma tid och omsorg, ehvad det verkställdes af den ena institutionen eller af den andra, som fastmera beträffande det stundom icke mindre betungande och tidsödande arbetet med redan uppgjorda förslags omarbetning till följd af framställda anmärkningar och deras förande fram till den punkt, der de vore färdiga att föreläggas Riksdagen. Särskildt i detta senare hänseende syntes förändringen icke illa öfverensstämma med den nuvarande ställningen, hvilken tvifvels utan kräfde större arbetskrafter för det förberedande lagstiftningsarbetet inom justitiedepartementet, än som för närvarande der funnes tillgängliga, och en lättare apparat än den hittillsvarande lagberedningen, hvilken endast i inskränkta mån kunnat och bort tagas i anspråk för uppgjorda lagförslags omarbetning. Af utarbetade lagförslag, öfver hvilka Riksdagen snarast möjligt borde få tillfälle att uttala sig, föreläge dels det af särskilda komiterade uppgjorda förslaget till ny bolagslagstiftning, dels förut i statsrådsprotokollet uppräknade, af nya lagberedningen uppgjorda, ej slutbehandlade förslag. För processreformen, hvars undanskjutande till en allt för aflägsen framtid departementschefen icke ansåge vara tillräddigt, skulle det vara af synnerlig betydelse, om nya lagberedningens hitbörande förslag, hvilka antingen icke varit Riksdagen förelagda eller ej vunnit dess godkännande, men dock borde i omarbetad form å nyo framläggas, kunde föras fram till ett slutligt afgörande. Hvad åter anginge lagstiftningsarbetet å de områden, der i senare tid utarbetade förslag ännu icke föreläge, funnes ingen anledning betvifla, att ju icke äfven genom en lagbyrå skulle kunna åstadkommas goda och fullmogna resultat, helst om densamma, der sådant i särskilda fall syntes erforderligt, erhöle tillfällig förstärkning.

Af skäl departementschefen vidare till statsrådsprotokollet anført syntes hinder icke böra möta för beredningens ersättande, om sådant eljest ansåges lämpligt, med en lagbyrå redan vid 1894 års slut.

I afseende på ordnandet af en dylik byrå borde följas de grunder, som af 1871 års Riksdag i sådant hänseende angifvits eller att Kongl. Maj:t erhöle medgifvande att inom gränserna af ett gifvet anslagsbelopp ordna sammansättningen och arbetena på det sätt, som med hänsyn till förhandenvarande förhållanden syntes lämpligt. I afseende på beloppet af anslaget, hvilket ej borde ifrågasättas å annan stat än extra, har departementschefen erinrat: att byrån i regel borde bestå af, utom byråchefen för lagärenden, tre ledamöter; att arfvodet till en hvar af dessa sistnämnda ej

borde beräknas lägre än till 7,000 kronor; att derutöfver till lokal och vaktbetjening, som ej kunde inom justitiedepartementet tillhandahållas, samt andra expenser torde åtgå ett belopp af omkring 4,000 kronor; och att således hela det erforderliga anslaget uppginge till 25,000 kronor.

Att fortfarande bibehålla den inom justitiedepartementet anstälde byråchefen för lagärenden ansåge departementschefen erforderligt, då till byråchefens handläggning förekomme åtskilliga ärenden, hvilka ej vore af den beskaffenhet, att de lämpade sig för kollegial behandling, och byråns arbeten för ty borde fortgå oberoende af dylika ärenden.

Vid statsrådsprotokollet finnes fogad en af nya lagberedningen angående dess verksamhet under år 1893 afgifven redogörelse, till hvilken utskottet får hänvisa.

Då verksamheten med utarbetande af förslag till nya lagar och till förändring af gällande icke lärer böra afbrytas, men de i statsrådsprotokollet anförda omständigheter synas göra möjligt och lämpligt att för det fortsatta arbetet härutinnan tills vidare använda den förändrade arbetsmetod, departementschefen föreslagit, har utskottet velat tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förevarande framställning, helst derigenom vinnes en icke oväsentlig besparing.

I afseende å bestridande af kostnader för lagförslags befordrande till trycket innebär, enligt hvad utskottet inhemat, förevarande förslag icke någon förändring i hvad hittills i sådant afseende iakttagits, hvadan således sådana utgifter fortfarande komma att gäldas dels från andra hufvudtitelns anslag till skrifmaterialier och expenser, ved m. m., dels ock, i hvad afses den del af upplagan, som utdelas inom riksdagen, af riksgäldskontoret. Skulle emellertid inom lagbyrån erfordras något mindre tryckningsarbete, är, enligt hvad utskottet jemväl inhemat, afsigten att kostnaden här för skall bestridas af den del af det äskade anslaget, hvilken är afsedd för kostnader för lokal och vaktbetjening samt andra expenser.

Utskottet hemställer därför,

att för uppgörande, granskning och omarbetning af lagförslag genom en lagbyrå måtte på extra stat för år 1895 anvisas 25,000 kronor.

Stockholm den 9 februari 1894.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.

Bil. Litt. A.

Tabell öfver ordinarie anslagen unde

1894 års riksstat anslår:		
Anvisning i kontant.		
Kronor.	ö.	Justiti
17,000	—	Departementschefen .....
35,800	—	Departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli .....
6,000	—	Departementschefens ombud för tillsyn öfver skrifers allmängörande, <i>förslagsanslag</i> .....
162,700	—	Högsta domstolen .....
18,800	—	Justitiekanslersexpeditionen .....
134,000	—	Nedre justitierevisionen .....
626,354	—	Svea hofrätt med derunder lydande justitiestat .....
514,521	—	Göta hofrätt med derunder lydande justitiestat .....
208,713	—	Hofrätten öfver Skåne och Blekinge med derunder lydande justitiestat .....
11,100	—	Krigshofrätten *) .....
55,000	—	Ålderstillägg, <i>förslagsanslag</i> .....
1,780,200	—	Fångvården:
		Fångvårdsstyrelsen .....
		Fångars vård och underhåll:
		<i>Bestämmt anslag</i> .....
		<i>Förslagsanslag</i> .....
		Ålderstillägg för en del vid fångvårdsstyrelsen och fångvården anstälde embets- och Vård och underhåll af läns- och kronohäkten, <i>reservationsanslag</i> .....
84,000	—	Ersättning åt personer, menigheter och allmänna inrättningar för dem genom nya straff-
12,000	—	Medikolegala besigtningar, <i>förslagsanslag</i> .....
18,000	—	Rese- och traktamentspenningar, <i>förslagsanslag</i> .....
135,000	—	Ersättning åt domare, vittnen och parter, <i>förslagsanslag</i> .....
64,212	—	Skrifmaterialier och expenser, ved m. m., <i>förslagsanslag</i> . Nuvarande belopp .....
		Ökas för jemnande af hufvudtitelns slutsumma med .....
4,500	—	Extra utgifter, <i>reservationsanslag</i> .....
S:a	3,887,900	

*) Öfver detta anslag kommer framdeles särskildt utlåtande att afgifvas.

Bil. Litt. B.

**Tabell öfver extra ordinarie anslag under riksstatens
A n d r a hufvudtitel.**

	Kronor.	ö.
Justitiedepartementet.		
För uppgörande, granskning och omarbetning af lagförslag genom en lagbyrå.....	25,000	—